

”al dat weten willen we delen”

Van vriendclub tot professionele zelforganisatie
Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch

*‘Al dat weten
willen we delen’*

VAN VRIENDENCLUB TOT PROFESSIONELE ZELFORGANISATIE
STICHTING MAROKKAANSE JONGEREN 'S-HERTOGENBOSCH

© BTZ, JUNI 2004

POSTBUS 1836

5200 BB 's-HERTOGENBOSCH

Al dat weten willen we delen IS EEN UITGAVE VAN BTZ IN OPDRACHT VAN STICHTING MWANA.NL

IDEE EN ORGANISATIE: STICHTING MWANA.NL

TEKST: WIM VAN DEURZEN

REDACTIE: BRAHIM SETTOUT, RADI MAJITI EN MARCEL VAN DIJK

FOTOGRAFIE: SMJH, INGRID VAN ROOIJ, MARCEL VAN DIJK, DICK VAN GEMERDEN

VORMGEVING : BTZ, 's-HERTOGENBOSCH

DRUK: DRUKKERIJ MEZCLADO, TILBURG

BINDWERK: BOEKBINDERIJ VAN MIERLO, NIJMEGEN

BEHOUDENS DE IN OF KRACHTENS DE AUTEURSWET VAN 1912 GESTELDE UITZONDERINGEN MAG NIETS UIT DEZE
UITGAVE WORDEN VERVEELVONDIGD ZONDER VOORAFGAAND SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE UITGEVER.
CITEREN UIT DEZE UITGAVE IS UITSLUITEND TOEGESTAAN VERGEZELD VAN DEUGDELIJKE BRONVERMELDING.

ISBN 90-77599-02-9

JUNI 2004

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	9
CLUB CHABAB IN DE STEIGERS - ‘Ons kindje werd door de jaren heen volwassen’ <i>interview met Brahim Settout en Aziz Chafai</i>	11
PROFESSIONALISERING BINNEN SMJH NEEMT VLUCHT ‘We konden meer en we wilden meer’ <i>interview met Saïd Ibnoujala en Rachid Majiti</i>	19
WAARDERING IS NOG GEEN ERKENNING - ‘Gewoon op eigen kracht’ <i>interview met Radi Majiti, Rafik Majiti en Karim El Barkaoui</i>	29
Organisatiestructuur bestuur SMJH	39
SMJH TIMMERT AAN DE WEG - Activiteiten in soorten en maten <i>een greep uit de vele activiteiten door de jaren heen</i>	41
MENTOR-TUTORPROJECT UIT DE STARTBLOKKEN ‘De een helpt de ander talent aan te spreken’ <i>interview met Latif Hasnaoui en Dick van Gemerden</i>	59
VALKUILEN LIGGEN OP DE LOER - ‘Blijf met beide benen op de grond’ <i>tweegesprek met Mustapha Soussi en Marcel van Dijk</i>	65

‘OM TROTS OP TE ZIJN’

‘Met erg veel plezier heb ik de voorpublicatie van *Al dat weten willen we delen* gelezen. Daaruit komt een beeld naar voren van een groep enthousiaste jonge Marokkanen die al ruim twintig jaar druk bezig is om de SMJH op de Bossche stadskaart te zetten. Een zelforganisatie die van aanpakken weet en succesvol is. Belangrijk voor de gemeente 's-Hertogenbosch, en belangrijk voor anderen die heel wat kunnen leren van de werkwijze die de SMJH door de jaren heen heeft ontwikkeld. Het is een boek dat je maar moeilijk weglegt. Met een geschiedenis van een organisatie waar je steeds meer over wilt weten.

Als wethouder heb ik regelmatig met de SMJH te maken. Met veel genoegen moet ik zeggen. De zijlijn is haar vreemd. Het is een groep Bosschenaren die volop meedoet aan het maatschappelijk leven. Iets wat je meer stadsgenoten zou toewensen. De tijdgeest anno 2004 is kil en vol vooroordelen als het om Marokkaanse jongeren gaat. De eerste die je tegenkomt in ontmoeting met een ander ben jezelf. Alles wat anders is, is een spiegel voor dat wie jij wel of niet bent. Ik heb wel eens de indruk dat de kille tijdgeest mede een gevolg is van een gebrek aan identiteit in de ‘Nederlandse’ cultuur. Alles wat anders is, boezemt dan angst in. De SMJH levert een bijdrage aan de identiteit van Marokkaans-Nederlandse jongeren. Een warme kwaliteitsgeest van waarde voor het samenleven in 's-Hertogenbosch. Daarom vraagt twee decennia SMJH om een cadeau. Iets waarin de kennis en knowhow die in de afgelopen jaren is opgebouwd een plaats krijgen. Namens de stad wil ik dit boek graag ten doop houden. Als een blijk van waardering. Voor een club om trots op te zijn.’

Bart Eigeman,

wethouder voor o.a. jeugdbeleid en welzijn in 's-Hertogenbosch.

AL DAT WETEN WILLEN WE DELEN

EEN BOEKJE OPEN

Jonge Marokkanen groeien op voor galg en rad. Ze deugen niet, zijn crimineel of op weg om dat te worden. Krantenartikelen en nieuwsflitsen met die strekking vallen in veelvoud over je heen. Het zal met deze groep dan ook nooit wat worden, is de onuitgesproken teneur ervan. De stigmatisering en generalisatie worden op de koop toegenomen.

Binnen deze negatieve en vaak tendentieuze berichtgeving is een ander geluid op zijn plaats. Van jonge Marokkanen zelf. Een geluid dat beter past bij de feiten, zoals in dit geval van de Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch. Zij laten zich dag in dag uit gelden als enthousiaste jonge mensen die van aanpakken weten en succesvol zijn. Zij nemen anderen op sleeptouw om dat ook te zijn. In werk, studie en privé-leven.

De Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch is al ruim twintig jaar actief. Van een vriendenclub groeit zij uit tot professionele zelforganisatie. In een vijftal interviews doen de jongeren - of inmiddels oudere jongeren - daar een boekje over open. Zij laten hun licht schijnen over een bijzondere geschiedenis die zij met andere jonge Marokkanen een gezicht hebben gegeven. Een geschiedenis in hoofdletters.

Het is een verhaal van vallen en vooral opstaan. Van solidariteit, saamhorigheid en verantwoordelijkheidsgevoel. Een boekje zonder franje dat een aardige en openhartige kijk geeft in de keuken van de SMJH. *Al dat weten willen we delen* is een aanrader voor andere zelforganisaties en iedereen die met jonge Marokkanen in de weer is. Als herkenning en om van te leren. Niet als blauwdruk, maar door bruikbare ervaringen een plaats te geven.

Brahim Settout en Aziz Chafaï staan in 1982 aan de wieg van de Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch (SMJH). Als twee 'jochies' van 15 en 16 jaar, lts-leerlingen, zetten zij zich met leeftijdgenoten in voor de voorloper ervan: Club Chabab. Met succes. Brahim (37) is momenteel opbouwwerker bij Divers. Aziz (38) is de horeca ingegaan en eigenaar van een restaurant. Beiden kijken vol enthousiasme terug op 'hun kindje'. Alsof het gisteren is.

CLUB CHABAB IN DE STEIGERS

‘Ons kindje werd door de jaren heen volwassen’

Ruim twintig jaar geleden wil een groep Bossche Marokkaanse jongens meer dan alleen maar rondhangen. Onder hen Brahim Settout, dan 15 jaar oud. Met leeftijdgenoten is hij meestal te vinden op twee hangplekken: het Taxandriaplein in de Muntel - waar ze vaak voetballen - en vóór de V&D in de binnenstad onder het warmterooster ‘om de dag door te nemen’. ‘Winkeliers en bewoners waren er niet altijd blij mee,’ blikht hij terug. ‘Regelmatig werden we door de politie weggestuurd. Maar steeds kwamen we terug. Want waar moesten we anders heen? Een eigen ruimte hadden we niet.’ Toen twee stagiaires met huiswerkbegeleiding begonnen, waren Brahim en andere Marokkaanse jongeren er als de kippen bij om mee te gaan doen. ‘Als ik eerlijk ben vooral omdat we zo voortaan een dak boven ons hoofd hadden.’ De voorloper van Club Chabab en de SMJH is geboren.

In dat pandje onder de Carolusflat in de buurt van de huidige Arena zit de groep ongeveer een jaar en in de tijd daarna is het verhuizen en nog eens verhuizen. De Marokkaanse jongeren en de twee stagiaires vertrekken eerst naar het KWJ-gebouw aan de Vughterstraat en weer later voor even naar de Hinthamerstraat. Daar vraagt Brahim zijn 16-jarige vriend Aziz Chafaï om mee te gaan doen. Aziz heeft zijn bedenkingen. Hoezo, een club alleen maar voor Marokkanen? Hij trekt toch ook met Nederlandse jongeren op. Hij hapt niettemin toe. Zij gaan aan de slag. Met andere jongeren in die tijd zoals Bagdad Majiti, Bout Yarnazi en Omar El Alachi.

TWEE BOEZEMVRIENDEN

Brahim en Aziz kennen elkaar al erg lang. Als Brahim op elfjarige leeftijd naar Nederland en 's-Hertogenbosch komt, is hij vanaf de eerste dag bevriend met Aziz die jaren

eerder als vijfjarig jongetje naar Nederland is gekomen. Ze wonen in dezelfde buurt, spelen samen en zijn onafscheidelijk. Ze gaan naar dezelfde lts en studeren autotechniek. Ze sluiten zich ongeveer gelijktijdig aan bij de voorloper van de SMJH. En jaren later gaan ze als jongerenwerker aan de slag bij Divers. Pas sinds enkele jaren lopen hun carrières niet meer parallel. Brahim zit nog steeds in het SMJH-bestuur. Aziz volgt de ontwikkelingen ‘op enige afstand’.

HALF OVER TAFEL

Ontmoeting en huiswerkbegeleiding staan ook in de volgende pandjes voorop. Maar voorzichtig komen andere activiteiten om de hoek kijken. Cursussen bijvoorbeeld, zoals ‘hoe doe je dat nou als vrijwilliger’. De meeste tijd blijven de jongeren nog steeds doorbrengen met kletsen, hangen en spelletjes.

Na enkele snel opeenvolgende verhuizingen komt de T-tuin in ’t Zand in beeld. ‘Daar konden we een bovenruimte krijgen,’ zegt Brahim. ‘Aziz, die er toen nog niet zolang bij was, ontpopte zich als een echte pitbull. In gesprekken met de gemeente bijvoorbeeld, hing hij half over tafel en riep dan: “Hoezo nee! Jullie moeten blij zijn dat wij dit allemaal doen!” Aziz en ik speelden vaak de *good* en de *bad cop*. We waren snotneuzen, maar het spel kenden we. In die tijd hadden we veel contact met Chris Vughts, een ambtenaar van de gemeente. Hij waardeerde wat we deden en je zag hem ook bij activiteiten. Een prima vent.’

Aziz: ‘Ene Gerrit van Divers - ik ben z’n achternaam vergeten, maar het was een Fries - ondersteunde ons vanaf die tijd voor enkele uurtjes per week. Het was iemand met hart voor de zaak die niet op een uurtje meer keek. Hij was het ook die een kadertraining voor ons regelde. Marie-José Geenen gaf die. Daar hebben we veel aan gehad. We leerden hoe we moesten vergaderen en onderhandelen. Hoe we een goede brief moesten schrijven. Dat theoretisch jasje was een broodnodige aanvulling op de praktijk.’

‘Regelmatig stuurde de politie ons weg, maar we kwamen steeds weer terug. Waar moesten we anders heen.’

DRIEHONDERD JONGEREN

Het werk van de Marokkaanse jongerengroep wordt steeds serieuzer. Ze organiseren feesten. Bij het Suiker- en Offerfeest bijvoorbeeld. ‘Héél Den Bosch liep er voor uit,’ vertelt Brahim met enige overdrijving. ‘Er waren elke keer toch gauw zo’n driehonderd bezoekers. Dat was flink aanpakken. We stonden achter de bar en aan de deur, bij ruzies sprongen we ertussen. Ja, dat deed je allemaal. Je merkte dat de jongeren - die we bijna allemaal kenden - respect voor ons hadden. Dat kwam ook omdat we open waren over wat we deden. En we maakten geen onderscheid. Of je nou een Berberjongen was of niet, het maakte ons niet uit. Iedereen was gelijk. Daarbij waren we streng als we streng moesten zijn. Als iemand echt over de schreef ging, kon-ie vertrekken. En we hadden een goede tactiek. Als jongeren vervelend waren of klaagden, zeiden we steevast: “Kom er maar bij. Doe maar mee.” Het werd zo ook hun club, hun feest waarvoor ze zich verantwoordelijk gingen voelen. We hadden drie gouden regels: geen politiek, iedereen is welkom en rotzooi schoppen, dan eruit.’

Brahim Settout.

EEN EIGEN PANDJE

Na een kort en 'niet vlekkeloos' uitstapje naar het gebouw van Soos Sranan aan de Vughterstraat, komt er een voorlopig eind aan de verhuizingen. De Marokkaanse jongerengroep krijgt in 1988 een eigen pandje aan de Hinthamerstraat. Na jaren van 'onderhuur en goedwillendheid van anderen' is het eindelijk zover. Een eigen plek waar de groep al jaren van droomt. Aziz: 'We knapten het pand helemaal zelf op met geld van het Julianafonds en een zusterorde. En we gaven de nieuwe ruimte een naam: Club Chabab, wat jongerenclub betekent. Alles werd anders, officiëler, meer volwassen, zeg maar. We kregen subsidie voor de huur en activiteiten. Een bedrag dat we Divers lieten beheren.'

Naast ontmoeting, huiswerkbegeleiding, feesten en de kadertraining gingen we ook andere activiteiten organiseren en gaven de bestaande meer *body*. Zo kwam er een muziekgroep en muzieklés. En een toneelgroep. Dat was de eerste groep waarbij het lukte meisjes te betrekken. Nog succesvol ook. In die tijd hielden we ook grote feesten in de Willem II en de Muzerije. Ik weet nog goed dat Jim van de Muzerij tegen ons zei dat hij blij zou zijn met tachtig bezoekers. Hij kon zijn ogen niet geloven toen er meer dan driehonderd jongeren op afkwamen.'

TWEE JONGERENWERKERS

Ook voetbal speelt een belangrijke rol binnen Club Chabab. Het elftal Riad Salem ('Vredestuin') organiseert eigen toernooien en doet jaarlijks mee aan het landelijk kampioenschap van Marokkaanse teams in Nederland. Het Bossche team wordt twee keer Nederlands kampioen en de kampioenschappen zijn een geweldige belevenis. 'Met bussen vol gingen we daarheen.' Aardig is dat Riad Salem ook al het team is van de Bossche vaders die het overigens ook lukt om kampioen te worden.

'In die tijd bereikten we praktisch alle Bossche Marokkaanse jongens,' verduidelijkt Brahim. 'Behalve bij de toneelgroep was dat bij de meisjes jammer genoeg niet het geval. We hebben veel geprobeerd, maar het is nooit echt gelukt. We gingen ons ook steeds meer toeleggen op belangenbehartiging en gesprekken met allerlei organisaties, zoals gemeente en Divers, komen steeds meer voor.'

Voor Brahim en Aziz persoonlijk staat een grote verandering voor de deur. Divers-directeur Bert Boer vraagt hen waarom ze van hun vrijwilligerswerk geen betaald werk maken. Hij voegt daar wel een eis aan toe: een mbo-opleiding Sociale Dienstverlening. Na enige aarzeling zeggen ze ja. 'Drie pittige jaren van werk, studie en Club Chabab' volgen. Voortaan zijn ze jongerenwerker bij Divers.

---

*'Wat voor jas we aanhadden,
maakte voor ons niet uit.
Dat was ook onze kracht,
maar niet iedereen zag dat zo.'*

IN EEN SPAGAAT

Naast hun baan als jongerenwerker blijven zij actief bij Club Chabab. Aziz zelfs officieel voor acht en later zestien uur. Brahim: 'Met onze nieuwe baan kwamen we meteen in een spagaat terecht. Het kwam voor dat we als belanghebbende met Divers zaten te onderhandelen over Club Chabab, terwijl we bij datzelfde Divers in dienst waren. Wij zagen geen onderscheid. De jongeren waren belangrijk. Daar stonden we voor. Wat voor jas we aanhadden, maakte voor ons niet uit. Dat was ook onze kracht, maar niet iedereen zag dat zo. Het leidde tot verschillende heftige discussies binnen Divers.'

Het is ook in die tijd dat het besef groeit dat Club Chabab een professionele organisatie moet worden. Met een gedegen bestuur dat de groep naar buiten toe vertegenwoor-

digt. Aziz steekt er veel energie in. 'Brahim en ik hadden minder tijd en we vonden dat ons werk overgenomen moest worden. Maar het was ook ons kindje, dus moest dat goed gebeuren. We voerden veel gesprekken met sleutelfiguren. Met Mustapha Soussi bijvoorbeeld die als adviseur aan het bestuur mee ging doen. En Michel Riemen die secretaris werd. Ook kwamen er enthousiaste jonge Marokkanen bij.'

Met Brahim als voorzitter gaat het bestuur aan de slag. Niet veel later is het ook het bestuur van de dan opgerichte Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch (SMJH). Het is 1992.

GOEDE KARTREKKERS

Beiden kijken met veel plezier terug op de beginjaren van de latere SMJH. 'Een bijzondere tijd,' zegt Brahim, 'waarin een vriendengroepje uitgroeide tot een volwassen organisatie. Stap voor stap en met vallen en opstaan lukte het ons. Met een karrenvracht aan ervaringen als bagage waarop het SMJH kon voortbouwen. Met kameraadschap, doorzettingsvermogen en een groot verantwoordelijkheidsgevoel.'

Aziz: 'Natuurlijk ging niet alles zoals we wilden. Zelf had ik één grote organisatie van alle Bossche Marokkanen van jong tot oud voor ogen en ben ik altijd voorstander ge-

ZIE / JIM NOU / EENW

Aziz Chafai.

weest van een Bosch Marokkaans tijdschrift. Daar kwam het niet van. Maar wat niet is, kan nog komen.

Afgezien daarvan hebben we voor elkaar gekregen dat er na tien jaar een organisatie stond die weer tien jaar later een niet weg te denken plaats in 's-Hertogenbosch heeft ingenomen. Ja, daar zijn we trots op.'

IK BEDOEL MAAR

Een woning van een Marokkaans gezin gaat in vlammen op. Het vermoeden van brandstichting is groot. Onder de Marokkaanse jongeren heerst een explosieve sfeer. Dat zullen ze daar wel eens even rechtzetten. Hoe laat zich raden. Ze willen ook demonstreren. Aziz en anderen van de SMJH zien deze ontwikkeling met lede ogen aan. De jeugdige overmoed ontstegen en wetend dat er ook andere manieren zijn om je mening kenbaar te maken, willen zij het anders aanpakken. 'De toch al gespannen situatie zou alleen maar escaleren en wie weet volledig uit de hand lopen. We wisten de jongeren enigszins tot rust te brengen en gingen een gesprek aan met de gemeente. Wat gaat de gemeente eraan doen?' was onze duidelijke vraag. Mede onder dreiging van mogelijke onlusten deed de wethouder duidelijke beloftes. Daarmee konden we leven. Net als de jongeren trouwens. In de buurt waar het gebeurde, gingen de bewoners - en dat waren echt geen lieverdjes - collecteren voor het getroffen gezin. Ik bedoel maar.'

Saïd Ibnoujala en Rachid Majiti steken in de negentiger jaren de handen uit de mouwen. In de periode dat Club Chabab voortaan als Stichting Marokkaanse Jongeren 's-Hertogenbosch (SMJH) door het leven gaat. Zij zetten met anderen hun schouders onder de verdere professionalisering van de zelforganisatie. Stap voor stap. Beiden zijn een periode voorzitter, Rachid zelfs al op 18-jarige leeftijd. Saïd (48) studeert enkele jaren Sociale Wetenschappen. Na de Sociale Academie gaat hij aan de slag als welzijnswerker. Momenteel werkt hij als leerplichtconsulent bij de gemeente 's-Hertogenbosch. Rachid (26) is na zijn studie Technische Bedrijfskunde aan de Technische Universiteit werkzaam bij organisatie- en adviesbureau McKinsey. Op dit moment volgt hij vanuit dit bedrijf de opleiding Master of Business Administration in Frankrijk. De twee geven een kleurrijk beeld van zo'n tien jaar hard aanpakken.

**PROFESSIONALISERING
BINNEN SMJH NEEMT VLUCHT**

‘We konden meer en we wilden meer’

In 1992 vraagt Mustapha Soussi aan Saïd Ibnoujala om in het bestuur van de SMJH te komen. Samen met Brahim Settout, Aziz Chafaï en Michel Riemen gaan zij aan de slag in het pand aan de Hinthamerstraat waar Club Chabab eerder ook onder dak is. Niet veel later volgt Saïd Brahim op als voorzitter. ‘We wilden zelfstandig zijn en voor onszelf opkomen. Toen we eenmaal als SMJH door het leven gingen, traden we ook veel meer naar buiten, terwijl Club Chabab toch meer naar binnen was gericht. We kregen steeds meer contacten met andere instellingen en organisaties. Bijvoorbeeld met de gemeente die naarstig op zoek was naar een gesprekspartner. We kwamen steeds meer in beeld. In de negentiger jaren stonden jonge Marokkanen op de politieke agenda. En dat hebben we geweten. Het ene overleg was nog niet afgelopen of het andere stond op het punt van beginnen. De commissies en overlegvormen volgden elkaar in rap tempo op.’

Rachid Majiti komt in 1996 bij de SMJH. Als zestienjarige trekt hij de aandacht. De gymnasiumleerling is actief bij een antiracismedemonstratie van school en hij doet mee aan het Europees Jeugdparlement. Die moeten we binnenhalen, is de gedachte bij de SMJH. Een jaar later volgt hij Saïd, die dan in de Bossche gemeenteraad komt, op als voorzitter. Rachid geeft de voorzittershamer vijf jaar later door aan zijn jongere broer Rafik.

EEN KLEURRIJKE STRAAT

‘Toen ik erbij kwam, zaten we nog in de Hinthamerstraat,’ vertelt Rachid. ‘Ik was niet de enige nieuwe. Ook Mustapha Si-amer, Saïd Chakour, Younes Gaoui en anderen werden actief. Dick van Gernerden, die ons ondersteunde vanuit Divers, maakte in die tijd samen met enkele bestuursleden een doelgroepenanalyse. We wisten wel waarover we

het hadden, maar nu konden we onze beweringen met cijfers staven. Toch wel handig in onze contacten met de gemeente. En onze ambities groeiden. We wilden meer dan voetballen en bij elkaar komen. We gingen ons veel meer richten op arbeid, onderwijs, participatie en antiracisme. Dat soort onderwerpen.’

Het pand aan de Hinthamerstraat is klein en wordt bovendien verkocht. Voor de SMJH betekent het verhuizen. Aan de Van Tuldenstraat vindt zij rond 1997 een nieuw onderkomen. In een benedenpand waar eerder het Centrum Buitenlanders Oost-Brabant - nu Palet - huist. De oudere Marokkanen (‘onze vaders’) zitten boven. Links en rechts zijn de jongeren omringd door andere nationaliteiten. Spanjaarden en Portugezen bijvoorbeeld. De Van Tuldenstraat is in die dagen ongetwijfeld de meest internationale straat van ’s-Hertogenbosch.

Niet alles gaat van een leien dakje. Saïd: ‘Jaren daarvoor wilden we een organisatie voor alle Bossche Marokkanen op poten zetten, maar dat lukte toen niet. Het was een eerste poging voor een Marokkaans Platform dat enkele jaren later wel ontstond. Ook waren we druk in de weer met de oprichting van het Platform Migranten Zelforganisaties (PMZ) waarin alle migrantengroepen van ’s-Hertogenbosch samenwerkten. Na ongeveer een jaar stierf het platform jammer genoeg een stille dood.’

---

*‘Het ene overleg was nog niet
afgelopen of het andere stond
op het punt van beginnen.’*

EEN HEFTIGE TIJD

Saïd gaat midden jaren negentig uit het bestuur en maakt een uitstapje naar de politiek. Hij zit enkele jaren in de Bossche gemeenteraad. ‘Een heftige tijd waarin je het als Marokkaan soms hard te halen had. Janmaats CentrumDemocraten was erg actief. Om de twee, drie weken kreeg ik wel een dreigtelefoontje. Met boodschappen die er niet om logen. Soms nam mijn vrouw de telefoon aan als ik met de dood werd bedreigd. Het is een tijd geleden en ik heb er lang niet aan gedacht, maar bij de opkomst van Fortuyn kwam het weer boven.’

BOSSCHE LOVERBOYS

Zo rond 1997 staan de Bossche media vol met berichten dat een groep van zo'n twintig Marokkaanse meisjes in de prostitutie wordt gedwongen. De krantenkoppen liegen er niet om: 'Marokkaanse meisjes in prostitutie' en 'Prostitutiezaak breidt zich uit'. Ook landelijke kranten, radio en tv laten zich niet onbetuigd.

Rachid: 'De Bossche Marokkaanse gemeenschap was geschokt. Ontredderd eigenlijk. Waarom weten wij daar niets van? Op die school? Onze dochters? Vragen waren er volop. Het ongelof was groot. Dat kan niet, klonk het overal. We vroegen om een onafhankelijk onderzoek, want bij politie en justitie kwamen we niet verder. Uiteindelijk bleek het om vijf meisjes te gaan. Vijf te veel natuurlijk, maar meteen werd duidelijk dat de zaak flink was opgeblazen. Uit de gebeurtenissen kwam het project Veilige haven voort dat Divers onder haar hoede nam en tegenwoordig Regenboog heet.'

Rachid Majiti.

Saïd Ibnoujala.

HET HOOGSTE WOORD

In de tweede helft van de jaren negentig maakt de SMJH een verdergaande professionalisering door. ‘Er kwam een bewustwording op gang,’ blikt Rachid terug. ‘We konden meer, en we wilden meer. Actief participeren daar ging het om. In die tijd bracht de gemeente allerlei organisaties aan tafel die met jonge Marokkanen te maken hadden. De affaire rond de Bossche loverboys had daar ook mee te maken. Officieel heette dat Beleidskader Marokkaanse Jongeren. Enige tijd later kwam daar het Actieplan Marokkaanse Jongeren uit voort. Met elkaar spraken we de speerpunten af: onderwijs, arbeid, vrije tijd, participatie en criminaliteit. In dat geheel braken wij een lans voor een preventieve aanpak. Allerelei organisaties deden mee. De politie en het sociaal-cultureel werk bijvoorbeeld. Naast vijf specifieke werkgroepen rond de thema’s kwam er een stuurgroep waarin ik als jochie meepraatte met de wethouder en directeuren van instellingen. Meer dan eens had ik het hoogste woord.’

ACTIEPLAN MAROKKAANSE JONGEREN

In de werkgroepen van het Actieplan zitten zowel professionals als vertegenwoordigers van zelforganisaties om de zogenoemde integrale aanpak vorm te geven. De stuurgroep functioneert meer als een overleg van minderheden en coördineert onvoldoende. De SMJH kaart de problemen al in een vroegtijdig stadium aan, maar vindt weinig gehoor.

Deelname aan het Actieplan is te vrijblijvend. Als de budgetten op zijn, zie je de animo om zelfs maar naar vergaderingen te komen afnemen. De onduidelijke structuur zorgt voor een vergaderclub met gering resultaat. Pas bij de evaluatie wordt de kritiek van de SMJH serieus gehoord.

Rachid: ‘Sommige organisaties kwamen alleen maar halen, een paar uur hier en een paar uur daar. Het middelen spel werd volop gespeeld. Toch sloegen we toen een belangrijke slag. Vooral in pr-opzicht. De media-aandacht was enorm en onze positie werd steeds krachtiger. We presenteerden *Van weerzin naar weer zin*, een initiatief waaruit arbeidtoeleidingsproject Amal voortkwam. In die tijd hebben we ook het mentor-tutorproject in de steigers gezet. Het Regenboogproject voor Marokkaanse meisjes en een project voor voorschoolse opvang - beide onder dak bij Divers - ontstonden in deze periode eveneens. Het Actieplan hield na een aantal jaren op te bestaan. De integrale aanpak die wij voorstonden, mondde uit in een lappendeken. De koek werd verdeeld. Ieder kreeg een stukje. Daar bleef het bij. Het idealisme uit de begindagen verdween als sneeuw voor de zon.’

Rachid Majiti, Brahim Settout, Mustapha Soussi.

In 2004 krijgt het Actieplan min of meer een vervolg met de notitie 'Aanpak Marokkaanse jongeren'. Daarin staan drie speerpunten beschreven: arbeid en educatie, vrijetijdsbesteding en criminaliteit. De gemeente gaat nu uit van een structuur waarbij zij zelf nadrukkelijk de regie in handen houdt.

AAN DE GELDERSEDAM

Door de contacten die de SMJH in die jaren opbouwt, krijgt zij een steeds betere ingang bij gemeente en andere organisaties. Saïd: 'We deden ook volop mee aan de discussies. Over de overgang van een categorale naar een algemene aanpak bijvoorbeeld. De gemeente wilde de Marokkaanse jongeren onderbrengen bij Nederlandse clubhuizen. Laat de Nederlandse jongeren maar bij ons komen, zeiden we dan. Die ingang bij de gemeente was ook handig toen we in 1999 weer eens gingen verhuizen. Naar de Geldersedam waar we twee jaar bleven. We namen de oudere Marok-

---

*'Daar heb ik meer
van geleerd dan van
al mijn studies bij elkaar.'*

MET EEN MISSIE

In 1999 formuleert de SMJH haar missie: 'De SMJH is een zelfstandige, onafhankelijke zelforganisatie waarin vrijwilligers met plezier een rol hebben en deze rol op professionele wijze uitvoeren. Daarmee dragen zij enerzijds bij aan de positieverbetering van Marokkaanse jongeren en kunnen zij zich anderzijds ontplooiën en hun eigen competenties vergroten. Als rolmodellen richten de vrijwilligers zich binnen de SMJH op het organiseren en uitvoeren dan wel het coördineren van activiteiten die bijdragen aan de positieverbetering van Marokkaanse jongeren op het gebied van onderwijs en vorming, arbeid, participatie en vrijetijdsbesteding. Daardoor verkleinen zij de kans dat jongeren in aanraking komen met jeugdzorg of politie en justitie. De SMJH wil bijdragen aan expertisebevordering bij velerlei partners, en netwerken creëren waarin samenwerking en kennisoverdracht centraal staan, opdat Marokkaanse jongeren zichzelf respecterende maar ook door anderen gewaardeerde stadsbewoners kunnen zijn.'

kanen mee vanuit de Van Tuldenstraat. Zij konden nergens anders terecht. Voordat we naar de Geldersedam gingen, hebben we in buurthuis De Slinger een informatiebijeenkomst gehouden. We kregen een betere en grotere ruimte waar we ook andere activiteiten konden uitvoeren. Op het gebied van onderwijs en politiek-maatschappelijke vorming bijvoorbeeld. Je zag een verbreding van de doelgroep. Er kwamen ook jongeren voor een specifieke activiteit. Je kunt zeggen dat elk nieuw pand een verdere professionalisering van de SMJH betekende.'

Rachid beaamt dat: 'We schreven een strategisch beleidsplan voor vijf jaar, maakten een sterkte-zwakteanalyse en formuleerden een missie. Het was in die tijd een laboratorium voor nieuwe ontwikkelingen. Ik durf gerust te zeggen dat ik daarvan meer geleerd heb dan van al mijn studies bij elkaar.'

SAMEN OP DE HEI

Al het werk van de actieve SMJH'ers gebeurt naast werk en studie. Met beperkte middelen en in hun schaarse vrije tijd. 'En dan was het nog niet goed,' zegt Saïd. 'Bereikten we grote groepen Marokkaanse jongeren, kregen we te horen dat er nog steeds criminele jongeren rondliepen. Of we dat maar even wilden regelen. Op dat soort momenten haalden

Computerlokaal SMJH.

we onze schouders maar op en gingen gewoon door. Bijvoorbeeld door geslaagden uit het voortgezet onderwijs in het zonnetje te zetten. Iets wat we jarenlang hebben gedaan. De SMJH is een vrijwilligersorganisatie. We hebben er nooit een cent voor gekregen. Dat hoefde ook niet, want daar deden we het niet voor. Consumpties betaalden we zelf en van declaraties hadden we nog nooit gehoord. Onze beloning was immaterieel. Wij schoolden onszelf. Eerst deden anderen dat, maar gaandeweg gingen we dat zelf doen. We organiseerden kadertrainingen, teambuildingsdagen en we zaten om de zoveel tijd op de hei. Twee volle dagen, terwijl je elkaar anders alleen bij activiteiten zag. Steeds opnieuw betrokken we jongeren bij het bestuur en de activiteiten. Daardoor en door de permanente scholing was de continuïteit en de lijn omhoog ononderbroken aanwezig zonder dat we het wiel steeds opnieuw hoefden uit te vinden. De afgelopen ruim twintig jaar is een doorlopend proces geweest.'

VAN ONDER OP

De SMJH bereikt niet alle Bossche Marokkaanse jongeren. ‘Maar we kennen praktisch iedereen,’ vertelt Rachid. ‘Als iemand ons vraagt of we volgende week een grote groep Marokkaanse jongeren op de markt bij elkaar kunnen krijgen, lukt ons dat. De jongeren die we bereiken zijn divers. Met wie het goed, minder goed en of slecht gaat. Al die jongeren ontmoeten en stimuleren elkaar: als hij dat kan, kan ik het misschien ook wel. Onze werkwijze is onze kracht. Niet van boven af, maar van onder op. Arrogante bestuurders die hoog van de toren blazen kennen wij niet. We staan tussen de jongeren. Met alle verschillen die er zijn. Succesvolle jongeren dwingen respect af bij anderen en daarbij moet je blijven begrijpen wat er allemaal speelt. Als je je meer gaat voelen, gaat het mis. Marokkaanse jongeren hebben onderling een sterke binding. Bij een zaalvoetbaltoernooi dat we eens organiseerden, hoorde ik dat de vader van een van de spelers net daarvoor was overleden. Het was hartstikke druk en rumoerig. Normaal lukt het dan niet om iets te zeggen. Nu vroeg ik om een minuut stilte en een gezamenlijk gebed. Je kon een speld horen vallen. Dan blijkt dat de Marokkaanse gemeenschap een eenheid is die je op andere momenten niet zo duidelijk ziet.’

DAAR DOE JE HET VOOR

‘Ik wil iets betekenen voor de gemeenschap,’ legt Saïd uit. ‘Bovendien vraagt de problematiek erom. En weet je: het is nog verslavend ook. Rachid vindt het ‘normaal dat je iets voor een ander doet. Ik heb een bevoorrechte positie, kansen gekregen en geluk gehad. Anderen hebben dat niet en aan die ongelijkheid wil ik iets doen. Je voelt je verbonden en je strijd tegen onrecht. Ja, daar doe je het voor.’

Radi Majiti komt in 1992 als half twintiger bij de SMJH. Hij is zo'n tien jaar eerder als vijftienjarige een van de Marokkaanse jongens die rondhangt en voetbalt op het Taxandriaplein. Radi (37) is de penningmeester van het bestuur. Een functie die goed aansluit bij zijn werk als financieel adviseur bij ABN-AMRO. Radi's neef Rafik Majiti (22) is de huidige voorzitter. Hij studeert International Economics and Finance aan de universiteit van Tilburg. Karim El Barkaoui (22), secretaris, wil het onderwijs in en studeert aan de Pabo, na een eerdere mbo-studie Internationale Groothandel. Karim, Rafik en drie leeftijdgenoten zijn het 'verse bloed' in het bestuur.

WAARDERING IS NOG GEEN ERKENNING

‘Gewoon op eigen kracht’

Na enkele verhuizingen in de negentiger jaren strijkt de SMJH in 2001 neer in een voormalige school aan de Elzenstraat. De Marokkaanse jongeren krijgen een huurcontract voor drie jaar. Een flinke tijd in vergelijking met eerdere ruimtes. Voor het eerst in een woonbuurt. En dat gaat niet zonder slag of stoot. ‘De buurtbewoners zagen het in het begin niet zitten,’ herinnert Rafik Majiti zich. ‘De gebrekkige communicatie van de gemeente naar de bewoners had daar alles mee te maken. De bewoners werd verteld dat de school dichtging en de kinderen naar een andere school moesten, een stuk verderop. Dat vonden de bewoners al niets, en niet veel later trokken wij ook nog in dat gebouw. De bewoners snapten er niets meer van. En dan ook nog Marokkaanse jongeren. En hun eigen jeugd, had die geen eigen plek nodig? vroegen zij zich af.’

‘Om iets te doen aan de gespannen situatie organiseerden we een buurtbijeenkomst. We leidden de bewoners rond en vertelden wat we allemaal deden. Toen was het ijs zo gebroken. We bleken jongeren met goede bedoelingen. Sindsdien is het goed gegaan. We hebben in de drie jaar dat we hier nu zitten geen negatief geluid gehoord.’

OOK STOFZUIGEN

In het pand aan de Elzenstraat krijgen allerlei activiteiten een meer professioneel karakter. Een professionalisering die al jaren gaande is. Niet in het minst is dat te danken aan een aantal jongeren dat het bestuur in 2001 komt versterken. Naast Rafik en Karim zijn dat Samir Solo, Achmed Koutabi en Moushin El Bazi. Eerder zijn zij deelnemers aan de activiteiten. Zo’n anderhalf jaar draaien zij een activiteitencommissie als voorbereiding op hun bestuursdeelname. Zij groeien als het waren in het werk. Heel natuurlijk. Rafik neemt de voorzittersfakkel over van zijn oudere broer Rachid. Karim doet voortaan

het secretariaat als opvolger van Mohammed Laroussi. Radi is dan al enkele jaren penningmeester en blijft dat doen.

‘We zijn bestuur, maar tegelijkertijd ook uitvoerders,’ legt Karim uit. ‘Alleen besturen is er niet bij. We doen mee aan activiteiten en organiseren die met andere jongeren. En als er gestofzuigd of opgeruimd moet worden, doen we dat ook. Al die dingen lopen door elkaar heen.’

EEN BINDMIDDEL

Belangrijk voor de jongeren en de SMJH blijft de inloop, ‘de binnenhangplek’. Het is een laagdrempelige activiteit voor jongeren die anders buitenhangen en nu binnenzitten. Vanuit de inloop ontstaan andere activiteiten. ‘Het is de basis voor veel andere dingen en daarom van groot belang,’ zegt Karim. ‘En het is gewoon leuk om er te komen. Ik ben er zelf ook graag. Even tafelvoetballen of zo.’

Radi: ‘Voetbal is ook zo’n bindmiddel. Een activiteit die het altijd goed doet. Via het voetbal komen jongeren bij ons binnen. Naar de inloop. En vaak zie je ze later weer terug bij andere activiteiten. Voetbal heeft een grote aantrekkingskracht.’

Radi Majiti.

DE HANGPLEK VAN 'S-HERTOGENBOSCH

Het Taxandriaplein in de Muntel is vele jaren de favoriete hangplek voor Marokkaanse jongens. Vanaf begin tachtiger jaren tot midden negentiger jaren is daar dagelijks een groep van dertig tot veertig 15- tot 30-jarigen te vinden. Ze voetballen, kaarten, hangen en kletsen. 'In een tijd dat de bewoners nog niet klaagden,' vertelt Radi. 'Dat is wel veranderd. Nu wordt er al gebeld als er drie of vier jongeren bij elkaar staan. Iedereen die je toen kende, kwam naar het Taxandriaplein. Dat was onze manier van afspreken. Tegenwoordig doe je dat met je mobieltje.'

We hebben jaren geleden een eigen Marokkaans elftal opgericht dat sinds 2001 is opgenomen in voetbalclub BLC. Dat elftal - begonnen als derde, inmiddels het tweede - doet mee aan de Nederlandse competitie. De integratie binnen BLC ging niet altijd even makkelijk. Er was veel aandacht nodig om de jongeren erbij te houden en voldoende opkomst voor deelname aan officiële wedstrijden te garanderen. De SMJH heeft daar de nodige energie ingestoken en zelfstandig een sponsor gevonden. Ook organiseren we regelmatig toernooien tussen de verschillende wijken. En we doen al sinds de zeventiger jaren mee aan het Nederlands kampioenschap van Marokkaanse teams. Het beste dat Den Bosch op de been kan brengen, speelt dan. Vorig jaar in Amsterdam waren we verliezend finalist. Dit jaar hebben wij het georganiseerd. Op dezelfde dag werd in heel Europa gespeeld. De winnaars per land strijden in Marokko om de beker en de roem.'

Laroussi Beniche Mohammed.

ALS EEN TREIN

Behalve de inloop en het voetbal is de SMJH druk bezig met andersoortige activiteiten. Huiswerkbegeleiding bijvoorbeeld. Vanaf 1982 is dat een vast programmaonderdeel. Een activiteit die inmiddels een vervolg heeft gekregen in het mentor-tutorproject 'waarbij de ene jongere de andere helpt'. Ook themafeesten zijn gewild en themabijeenkomsten

MARCEL VAN DER BEEK / BIZ

Rafik Majiti.

over onder meer 11 september, opvoeding en integratie komen regelmatig voor. In 2003 zijn er excursies naar het stadhuis en het provinciehuis. 'Politieke vorming' die een vervolg krijgt in de Tweede Kamer en het Europees Parlement. Ook ICT is belangrijk binnen de SMJH 'want solliciteer maar eens zonder kennis daarvan'. Jongeren kunnen internetten en de computer gebruiken voor huiswerk en werkstukken. De meeste activiteiten lopen als een trein, maar niet alles gaat goed. De SMJH is vooral een jongensclub. Meisjes doen nauwelijks mee. Alleen in het mentor-tutorproject, buiten het SMJH -gebouw, zijn ze te vinden. 'Meisjes kunnen we moeilijk bereiken,' verduidelijkt Rafik. 'Toch is het een aantal jaren wel goed gegaan. Aan de Geldersedam en in de begintijd aan de Elzenstraat deden de meisjes huiswerkbegeleiding, sport en andere activiteiten. Ik kan me ook nog een modeshow herinneren. Bijna dezelfde activiteiten als van de jongens, maar dan apart. Het was een prima meidenclub. Toen de begeleiding stopte, viel de groep uit elkaar. Sindsdien is het ons niet gelukt om er structureel meisjes bij te betrekken. Maar ze horen er wel bij.'

Via het mentor-tutorproject en de wijkcomités hebben zich inmiddels vier wat oudere meiden gemeld om binnen de SMJH concreet iets met de meiden te gaan doen. In tegenstelling tot eerder worden zij niet meteen in de vergaderstructuur van het bestuur opgenomen. Voorzichtig starten, meer begeleiding en bestuursondersteuning om met meidenactiviteiten aan de gang te gaan is het uitgangspunt. Dat gaat gebeuren in de nieuwe ruimte van de SMJH waarnaar zij ergens in de zomer van 2004 gaat verhuizen.

EEN MAROKKAANSE KOEPEL

De SMJH, zes wijkcomités en twee moskeeën vormen samen het Marokkaans Platform 's-Hertogenbosch. Het is de koepel voor alle Bossche Marokkanen. 'l Hoessein Arab is de voorzitter, Karim is er, naast zijn werk voor de SMJH en zijn studie, secretariael medewerker. Het platform speelt een grote rol bij algemene activiteiten en acties. Laatst nog, bij het op gang brengen van de hulpverlening aan het door een aardbeving getroffen Noord-Marokko.

MAROKKANEN / SMJH

'l Hoessein Arab.

MET MOOIE WOORDEN

‘We zijn een professionele zelforganisatie,’ zegt Radi. ‘We timmeren aan de weg en krijgen daar aan alle kanten waardering voor. Van de jongeren en hun ouders, van de provincie en de gemeente. Maar waardering is nog iets anders dan erkenning. Alleen met mooie woorden kom je er niet. Je hebt ook middelen nodig voor je activiteiten. En die zijn mondjesmaat. In de negentiger jaren moesten we het doen met nog geen drieduizend gulden per jaar. De laatste jaren is dat gelukkig wat meer. In de ruim twintig jaar dat de SMJH en voorloper Club Chabab bestaan, hebben we nog geen ton aan activiteitsubsidie gehad. Ik vind dat ongelooflijk als je bedenkt wat we voor de stad hebben betekend en nog steeds betekenen. Dat is wat we altijd horen. Hoe goed we het doen. Maar structurele middelen blijven daar bij achter.’

‘Ondanks de geringe middelen hebben we veel bereikt,’ vindt Rafik. ‘En een goede activiteit hoeft niet altijd duur te zijn. Maar het blijft te gek voor woorden dat de randvoorwaarden zo slecht zijn. Dat we opeens zonder ruimte zitten, rekeningen niet worden betaald of er een tijd geen jongerenwerker is. Dat hebben we allemaal meegeemaakt. En dat past niet bij een professionele club als de onze. Je kunt zeggen: wat er bereikt is, hebben we grotendeels op eigen kracht gedaan.’

SUBSIDIES OP EEN RIJ

De SMJH ontvangt concrete activiteitengelden die telkens apart worden aangevraagd en zijn gekoppeld aan activiteiten, zoals cursussen, informatiebijeenkomsten, huiswerkbegeleiding en culturele dagen. Daarnaast is er een subsidie voor de organisatiekosten van ongeveer tweeduizend euro en een vergoeding voor de huur van de ruimte. De kadertraining wordt apart gesubsidieerd. Ook zoekt de SMJH incidenteel naar extra middelen via fondsen. Een tijdrovende bezigheid.

Door de groei van de SMJH is de organisatiefinanciering veel te laag. Ook zaken als schoonmaak, beveiliging, telefoon en vergaderkosten moeten hieruit worden betaald. Om over de premie die een verzekeraar vraagt voor de begeleiding van Marokkaanse jongeren nog maar te zwijgen. Niet voor niets wordt die post steeds overschreden.

Huiswerkbegeleiding.

MIN OF MEER BETAALD

Bij vrijwilligersorganisatie SMJH hebben vier mensen een min of meer betaalde baan. Al vanaf de vroege start krijgt de SMJH bestuursondersteuning vanuit Divers. Dick van Gernerden heeft hiervoor enkele uren per week beschikbaar. Juist deze bestuursondersteuning heeft steeds continuïteit geboden en is vooral bij bestuurswisselingen erg belangrijk. Op dit moment zijn uitspraken binnen Divers als ‘de resultaten zijn gehaald’, ‘ze draaien nu zelfstandig’ en ‘ondersteuning is dus niet meer nodig’ erg bedreigend voor de SMJH. Juist die enkele uren formele bestuursondersteuning bieden lucht op momenten dat het allemaal net iets minder gaat. Vrijwilligersorganisaties zijn niet altijd consistent en kennen pieken en dalen.

Houcine Gharimat heeft via de Weenergroep een ID-baan als beheerder. Een baan voor een jaar. Over enkele maanden staat de rust in het beheer weer op de helling. De beheerfunctie vraagt om een structurele oplossing.

Mourad Ziyani is vanuit Divers parttime jongerenwerker bij de SMJH. Hij ondersteunt vrijwilligers bij de planning en uitvoering van activiteiten. Tijdens de (inloop)activiteiten is hij met jongeren in de weer. Hij ‘prikkel’t en begeleidt ze naar specifieke activiteiten en externe organisaties en diensten.

Latif Hasnaoui is parttime projectcoördinator van het mentor-tutorproject. Daarvoor krijgt de SMJH subsidie van gemeente en provincie.

OOK NEE ZEGGEN

Rafik: ‘We staken veel tijd in de beheerproblemen die we toen hadden, tijd die ten koste ging van de activiteiten. Het aantrekken van een beheerder was een logische stap. De gemeente vond dat ook en nam een snelle beslissing, maar door allerlei bureaucratische rompslomp heeft dat nog ruim een jaar geduurd. Onze motivatie en daadkracht hadden daar flink onder te lijden. Een jaar lang zaten we klem. We hadden harde woorden nodig om die patstelling te doorbreken. De wethouder heeft ons daar flink in gesteund.’

De SMJH is een vaste gesprekspartner van de gemeente. Al jarenlang. Ook andere instellingen trekken aan de SMJH. Om deel te nemen aan een adviesraad van anti-discriminatiebureau Basta! of in een commissie bij de politie. ‘We worden vaak gevraagd,’ zegt

Karim. ‘Ook voor conferenties en dat soort bijeenkomsten. Omdat we de kennis en knowhow in huis hebben. Maar daar ligt meteen een grote valkuil. Straks zitten we alleen nog maar in overleggen en commissies en ons eigenlijke werk zal daar onder lijden. Daarom gaan we selectief om met vragen van buiten. Dat je geen praatclub wordt en daardoor de feeling met de jongeren verliest. Daarom zeggen we steeds vaker nee. We kunnen nu eenmaal niet alles doen. Want behalve de SMJH hebben we ook nog ons werk of studie, en soms beide. Om over een privé-leven nog maar te zwijgen.’

‘Het geeft enorm veel voldoening als je nieuwe jongeren binnen kunt halen en je weet dat je zo problemen kunt voorkomen.’

MATE VAN BETROKKENHEID

Met de groei van de activiteiten en verantwoordelijkheden verandert ook de organisatie van de SMJH. ‘We merkten grote verschillen in de mate van betrokkenheid bij de vrijwilligers,’ zegt Rafik. ‘Je had kartrekkers, terugduwers, fanatiekelingen en meelopers. De structuur maakte het voor de vrijwilligers ook niet altijd makkelijk om hun willen in daden om

MARKEL VAN DIJK / BTZ

Karim El Barkaoui

IS ER MISSCHIEN OOK KOFFIE?

Elk jaar organiseert de gemeente 's-Hertogenbosch een manifestatie om de Bossche vrijwilligers in het zonnetje te zetten. Meestal in het Theater aan de Parade. In 2003 gaat dat anders en houden enkele organisaties open huis. De SMJH is er een van. Andere vrijwilligers komen op bezoek. Karim: 'De vraag was zo groot dat we er nog een tweede zaterdag aan vast moesten plakken. De bezoekers waren enthousiast. De o's en a's waren niet van de lucht. De verbazing was groot dat wij dat als Marokkaanse jongeren allemaal voor elkaar kregen. We gaven rondleidingen, vertelden over de activiteiten en lieten een powerpoint-presentatie zien. Het negatieve beeld van Marokkaanse jongeren dat veel bezoekers bij aankomst nog hadden, loste in het niets op. Zij klampten ons aan en stelden vragen over van alles, dronken Marokkaanse thee en aten Marokkaanse koekjes. Een enkeling zag toch meer in een vertrouwde versnapering: "Is er misschien ook koffie?" Later zijn we hiervoor door de gemeente zelf nog in het zonnetje gezet.'

te zetten. Als voorzitter had ik vanuit het verleden veel uitvoerende taken en kwam nauwelijks aan delegeren en dat soort zaken toe. Met de bestuurders-vrijwilligers werden persoonlijke ontwikkelingsplannen gemaakt. Daarin stonden momenten van evaluatie en bijsturing beschreven. Net als afspraken voor specifieke verantwoordelijkheden en bij sommigen een ultimatum voor deelname en actie. Er kwamen werkgroepen waarin ook een uitvoerend coördinerend lid van het bestuur en een aparte ondersteuner deelnamen.' De inhoud van de bestuursvergaderingen verschuift langzaam van concrete activiteiten naar overzichthebbend lange termijn denken. Er wordt meer gesproken over de oplossingen van problemen die ontstaan omdat verschillende beroepskrachten op verschillende terreinen bij de SMJH aan de slag zijn. De SMJH is nog zoekende in deze nieuwe structuur, vooral ook als het om de aansturing van de verschillende beroepskrachten gaat en de manier waarop ze samenwerken. Maar langzaam maar zeker komt een meer heldere structuur bovendien. Een professionele opzet. Daarvoor wordt naast externe steun vooral geput uit opgedane werk- en studie-ervaringen van de huidige en voormalige SMJH-bestuursleden. De laatste kadertraining is vrijwel volledig gewijd aan de opbouw van de professionele organisatiestructuur en ieders rol daarin.

Trainingsweekend.

EN WEER VERHUIZEN

Rafik: ‘Van al die activiteiten, het bestuurswerk en de contacten met derden, zoals de gemeente, hebben we veel geleerd. Net als van onze opleidingen. Al dat weten willen we delen met andere jongeren. Een helpende hand zijn. De weg wijzen.’

‘Daarbij,’ zegt Radi, ‘geeft het enorm veel voldoening als je nieuwe jongeren binnen kunt halen en je weet dat je zo problemen voor deze jongeren kunt voorkomen. Als je een jongere helpt zijn positie te verbeteren. Of als je een geslaagde activiteit achter de rug hebt. Dan kijk je met trots terug. Het is een kwestie van volhouden en steeds weer de uitdaging aangaan. Maar dat is het elke minuut van de tijd meer dan waard.’

De geschiedenis van de SMJH is er een van veel verhuizen. Ook het pand aan de Elzenstraat is binnenkort verleden tijd. De gemeente wil in het gebouw weer een school vestigen. De SMJH heeft nu een ruimte in het voormalige Laborel-gebouw op het oog. ‘Maar

ENKELE WITTE MAROKKANEN

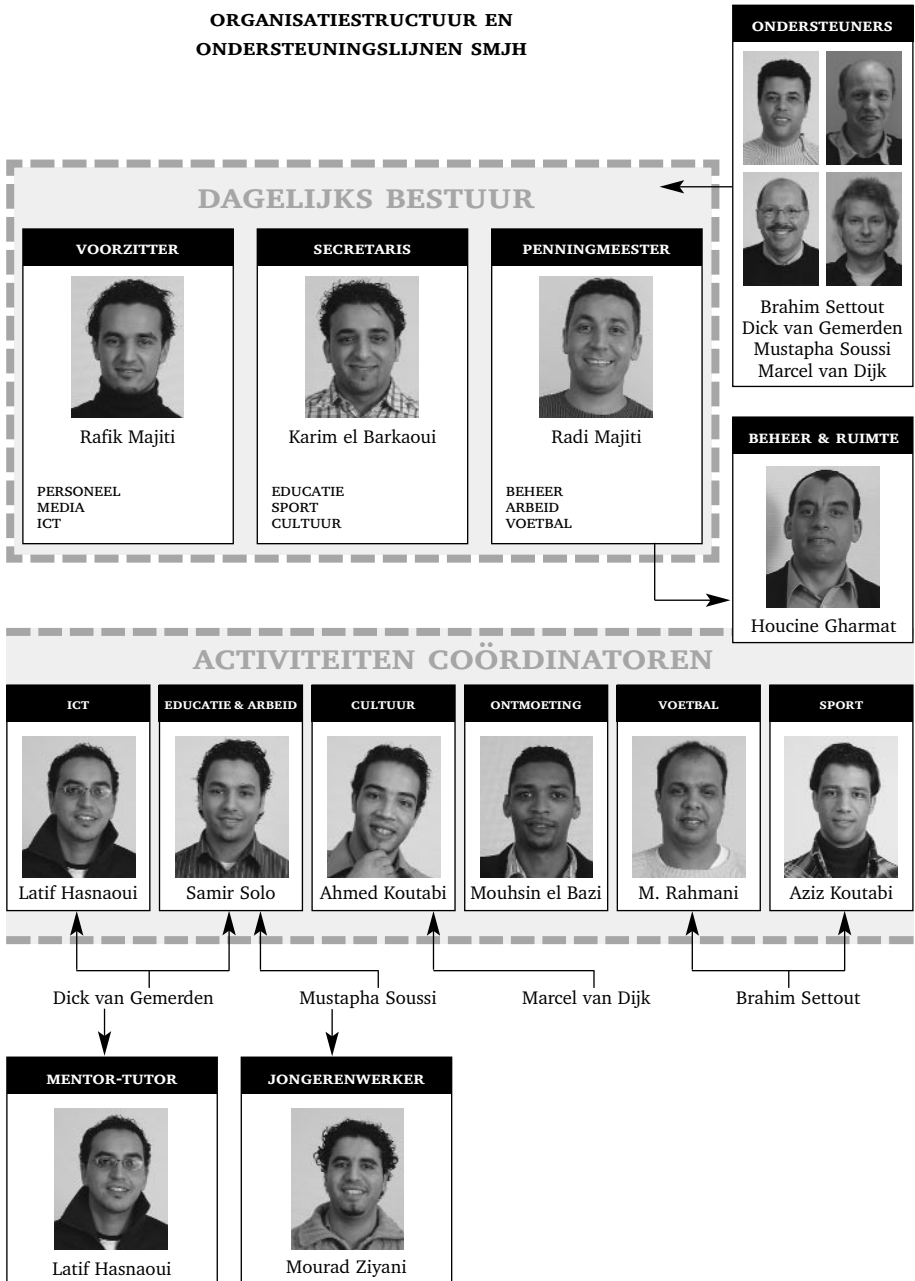
Door de jaren heen zijn enkele Nederlanders actief binnen de SMJH. Michel Riemen is daar een goed voorbeeld van. Op dit moment lopen er ook twee rond. Dick van Gemerden en Marcel van Dijk die de club ondersteunen en adviseren. Beiden al vele jaren. 'Als Nederlander tussen de Marokkanen houden Marcel en Dick ons vaak een spiegel voor. Ze passen bij ons. Die twee zouden zo in Marokko kunnen wonen.'

we moeten daar nog zorgvuldig naar kijken. We hebben een ruimte nodig waar we ook echt kunnen uitvoeren wat we doen. En we moeten rekening houden met eventuele overlast en beeldvorming in de buurt. Dit keer willen we ook langer en definitiever op één plek zitten. Steeds verhuizen is erg slecht voor de motivatie van de vrijwilligers en heeft een verlamme werking op de uitvoering van de activiteiten.'

Rafik Majiti en broer Rachid.

**ORGANISATIESTRUCTUUR EN
ONDERSTEUNINGSLIJNEN SMJH**

SMJH TIMMERT AAN DE WEG

Activiteiten in soorten en maten

De SMJH organiseert allerlei activiteiten voor Marokkaanse jongeren van twaalf tot dertig jaar. In 2003 bereikt de SMJH 1350 van de in totaal zo'n vierduizend Marokkanen in 's-Hertogenbosch. Ruim eenderde. Activiteiten zijn er in soorten en maten, maar allemaal hebben ze dezelfde achtergrond: dat Marokkaanse jongeren succesvol zijn in werk, opleiding en privé-leven. Een greep uit de vele activiteiten door de jaren heen.

TOEKOMSTWEEKEND

Naast individuele voorlichting aan bezoekers - in gesprekken tijdens de inloopactiviteiten - organiseerde de SMJH twee keer een weekend voor jongeren van de middelbare school om met hen te praten over de toekomst. Waar liggen je interesses? Wat wil je in de toekomst? Wat komt daar bij kijken? Wat ga je na de middelbare school doen? Tijdens deze twee weekenden werden onder meer interressetesten gedaan. Aan de beide weekenden deden zo'n vijftien jongeren mee.

IN 'T ZONNETJE

Marokkaanse leerlingen die hun diploma halen, worden door de SMJH in het zonnetje gezet en krijgen een cadeautje. Deze middagen in samenwerking met het Marokkaans Platform hebben al vier keer plaatsgevonden. De ouders worden er nadrukkelijk bij betrokken. De bijeenkomsten zorgen voor trots en stimuleren een grotere betrokkenheid van de ouders bij de prestaties van hun kinderen. Het ligt in de bedoeling om deze activiteit in het structurele jaarschema op te nemen.

Feestelijke bijeenkomst leerlingen met diploma. Links voormalig wethouder Goedhart.

HUISWERKBEGELEIDING

Gedurende vier jaar heeft een groep van ruim tien jongens en een groep van evenveel meisjes wekelijks huiswerkbegeleiding gekregen van studenten van hogeschool en universiteit. Als beloning voor het harde werken gingen zij ook leuke dingen doen, zoals een dagje Efteling of Sixflags. De huiswerkbegeleiding is sinds 2004 gestructureerd en verder vormgegeven in het mentor-tutorproject.

EXCURSIES POLITIEK EN BESTUUR

Ongeveer twintig jongens en meisjes doen mee aan excursies naar allerlei bestuurlijke en politieke organen.

- In het Bossche gemeentehuis kwam de geschiedenis van de stad aan bod, hoe het gemeentelijk bestuurlijk apparaat werkt en hoe een nieuw plan vorm krijgt, zoals de ontwikkeling van het Paleiskwartier. Een rondvaart op de Binnendieze ontbrak al evenmin.
- In het provinciehuis stond een rondleiding door het gebouw op het programma en kregen de jongens en meisjes informatie over de organisatie van het provinciebestuur. In de Statenzaal mochten zij vragen stellen door de microfoontjes van de Statenleden.
- Half 2004 gaan de deelnemers naar de Tweede Kamer.
- De plannen voor een bezoek aan het Europees Parlement zijn in voorbereiding.

De twintig jongeren krijgen tijdens hun schoolperiode een aardige kijk in de keuken van de parlementaire democratie en meteen inzicht in politiek en bestuur. Dezelfde cyclus gaat na afloop opnieuw van start voor een nieuwe generatie jonge Marokkanen.

NAAR DE HAS

Twintig jongeren gingen mee met een excursie naar de Hogere Agrarische School. De HAS had de SMJH om een dergelijke activiteit gevraagd om zo meer migrantenjongeren op school te krijgen. Een soortgelijke vraag ligt momenteel weer voor.

ICT-CURSUS

De SMJH organiseerde twee keer een ICT-cursus voor een groep van vijftien jongeren. In de cursus haalden zij het Europees Rijbewijs voor ICT, een algemene kennismaking en oriëntatie op computergebruik en softwaretoepassingen. Twee van de jongeren hebben hierna de cursus Webmaster aan de hogeschool gevolgd.

OP DE COMPUTER

In het gebouw van de SMJH is met hulp van Mooi Zo Goed Zo een computerlokaal ingericht. Met steun van het project @brabant wordt nieuwe apparatuur aangeschaft voor meer gespecificeerde softwarecursussen.

Bij de SMJH is altijd een bezoekerscomputer beschikbaar voor bijvoorbeeld het maken van huiswerk en werkstukken. De computer wordt veel gebruikt.

REUTERS/ANA DOR

VOORLICHTING EN DISCUSSIE

- Discussiebijeenkomst met vijftig jongeren over 11 september en Irak.
- Discussiebijeenkomst over opvoeding met zestig ouders en kinderen.
- Voorlichtingsbijeenkomst door HALT, voornamelijk over vuurwerk.
- Voorlichtingsbijeenkomst over drugs en drugsmisbruik. Op korte termijn volgt weer een bijeenkomst in samenwerking met Novadic.
- Gespreksbijeenkomsten tijdens de Ramadan. In 2003 werden samen met het Marokkaans Platform en de moskee Arrahma vier bijeenkomsten georganiseerd: de islam en opvoedingskwesaties, de islam en onderwijs, de islam en integratie, de islam en individuele verantwoordelijkheid. Gemiddeld deden daar zo'n zeventig jongeren per keer aan mee.

SPORTKENNISMAKING

Jongens en meisjes maakten kennis met sport. De meisjes met basketbal en taibo. De jongens met tennis, een sport die ook sindsdien weinig interesse wekt. De sportactiviteiten voor jongens richten zich nu vooral op voetbal.

In samenwerking met sportstimulering zijn enkele jongeren naar het sportstimuleringsproject *On the move* begeleid.

ZESKAMP

De opkomst van twee keer ongeveer veertig deelnemers - ook hele jonge - aan een sportieve zeskamp op de velden van BLC stond in geen verhouding tot de energie en de kosten die het de SMJH kostte. Een zeskamp staat niet meer in het activiteitenplan.

VOETBAL EN NOG EENS VOETBAL

Met voetbalactiviteiten bereikt de SMJH telkens grote groepen Marokkaanse jongeren, vooral jongens. Naast ontspanning is het de bedoeling dat jongeren lid worden van een Bossche voetbalvereniging.

- De SMJH organiseert al zo'n tien keer een voetbaltoernooi voor 12- tot 18-jarigen. Meer dan honderdvijftig jongens doen mee.
- Tijdens het jaarlijks terugkerende Ramadan-voetbaltoernooi bereikt de SMJH zo'n tweehonderd jongeren van 18 jaar en ouder. Dit toernooi bestaat al ruim tien jaar.

- Elk jaar organiseert de SMJH een veldvoetbaltoernooi voor allerlei teams met verschillende nationaliteiten uit 's-Hertogenbosch. Zo'n vijftien teams met jongeren van achttien jaar en ouder zijn steeds van de partij.
- Ook het organiseren en begeleiden van een Bossche selectie voor het toernooi van Royal Air Maroc (RAM) is een terugkerende voetbalactiviteit. Tijdens dit toernooi spelen teams van Marokkanen uit Nederlandse steden tegen elkaar. De winnaar doet mee aan het internationale toernooi van Royal Air Maroc in Marokko. In 2004 heeft de SMJH dit toernooi in samenwerking met voetbalvereniging BLC en RAM georganiseerd. Een flinke organisatie met ruim zevenhonderd deelnemers en toeschouwers. Het Bossche team dat vorig jaar nog in de finale stond, verloor met strafschoppen van Utrecht, na een 0-0 in de halve finale. 'Het lijken wel Hollanders,' riep de enthousiaste aanhang. Utrecht versloeg uiteindelijk in de eindstrijd Gouda, waarvan Den Bosch eerder met 3-0 had gewonnen. Utrecht ging met de vliegtickets naar huis. Voor de SMJH was het een zeer geslaagde dag. De complimenten van bezoekers en medeorganisatoren logen er niet om. Geen enkel probleem deed zich voor en de wedstrijden waren zeer sportief. 'Klasse,' zei KNVB-scheidsrechter Van Swieten in zijn speech, 'zelden zoveel sportiviteit gezien.'

© BEGRIPD N.V. 2010

CONCERTEN

Al in de beginjaren organiseerde de SMJH grote concerten in samenwerking met de Muzerije en de Willem II concertzaal. Zo kwam bijvoorbeeld de toen zeer populaire raï-band Noujoum Amsterdam naar 's-Hertogenbosch. Vele honderden feestende Marokkaanse jongeren konden eindelijk naar een echt raïconcert. Daarna zijn er nog diverse raï- en chaabiconcerten geweest. De organisatie van deze activiteit is later door commerciële bureaus overgenomen. De SMJH ziet dat niet meer als een van haar taken.

TONEEL

Twee jaar heeft de SMJH een toneelgroep onder dak gehad, begeleid door een professionele kracht. Vier jongens en vier meisjes repeteerden een voorstelling die ze tijdens een grote culturele manifestatie in de Brabanthallen opvoerden.

FEESTDAGEN

Rondom islamitische feestdagen organiseert de SMJH culturele middagen met muziek en toneel. Na de geboorte van de kroonprins van Marokko in 2003 werd in samenwerking met het consulaat een receptie in een tent gegeven waar Marokkanen elkaar konden ontmoeten en feliciteren. Ook buurtbewoners waren uitgenodigd. Een tiental gaf daar gehoor aan.

DISCO

Tot voor zo'n twee jaar stonden bij de SMJH regelmatig discoavonden op het programma. Deze activiteit stopte na klachten van ouders. 'Wij sturen onze kinderen naar jullie toe om wat te leren, niet om te feesten.'

FILM

Incidenteel wordt een filmavond georganiseerd. Vaak met actiefilms die jongeren zelf uitkiezen en meebrengen. Soms komen ook voorlichtingsfilms of themadocumentaires aan bod.

BUURTBIJeenKOMST

Bij de opening van het gebouw aan de Elzenstraat heeft de SMJH een bijeenkomst voor de buurt gehouden. Zo'n twintig buurtbewoners zijn een kijkje komen nemen. Ook bij het openingsfeest zijn enkele bewoners aanwezig.

MARCEL VAN DUIN / FOTZ

VRIJWILLIGERSMANIFESTATIE

In 2003 had de jaarlijkse vrijwilligersmanifestatie een andere vorm. Enkele organisaties hielden open huis. De SMJH was daar een van. Op twee zaterdagen kregen zo'n vijftig Nederlandse bezoekers een rondleiding en informatie over Marokkaanse jongeren en de organisatie.

MARCEL VAN DUIN / FOTZ

KOERSWIJZIGING.NL

In reactie op de negatieve beeldvorming over Marokkanen in Nederland zijn een aantal Marokkaanse prominenten de actie koerswijziging.nl begonnen. In diverse grote Nederlandse steden organiseren groepen Marokkanen activiteiten om te laten zien hoe Marokkanen een positieve bijdrage aan de samenleving leveren, variërend van ziekenhuisbezoeken tot sportevenementen.

In 's-Hertogenbosch heeft de groep, aangevuld met de volledige SMJH-vrijwilligersgroep, een feestelijke middag op touw gezet in Asielzoekerscentrum Rosmalen. Samen met prominenten van de Nederlandse tv kwam Duke Town Cartel voor de kinderen van het AZC rappen. De wethouder voor jeugdzaken opende de middag op eigentijdse wijze. In de zon werd een soort zeskamp gespeeld: ouderwetse Hollandse spelletjes met een Marokkaanse toevoeging, zoals voorlezen uit de duizend-en-een-nacht, koekhappen, stoelendans, knutselen, zaklopen, een quiz, hennaschilderen en meer.

Aan het einde van de dag voetbalde een team van oudere asielzoekersjongeren tegen een team van Marokkanen. Om de dag ook voor de kleinste bewoners van het centrum feestelijk af te sluiten, gingen ballonnen de lucht in. Een zeer geslaagde dag. De kinderen van het AZC hadden het buitengewoon naar hun zin. Iedereen was doodmoe en erg enthousiast. Ook over de samenwerking met de AZC-leiding niets dan lof. Over en weer. Alleen de aandacht van de pers viel tegen. 'We hadden wat ramen moeten ingooien,' hoorde je vrijwilligers op het eind gekscherend tegen elkaar zeggen. 'Dan was de pers massaal gekomen.'

DOCK VAN GELMERTSEN

OVERLEG

De SMJH nam deel aan het Actieplan Marokkaanse jongeren en had zitting in het inmiddels opgeheven stedelijk overleg minderheden.

BURGERPLATFORM

Veelal naar aanleiding van incidenten vindt overleg plaats met de politie. De voorzitter van de SMJH is gevraagd zitting te nemen in het burgerplatform van de politie.

SAMENWERKING

Met allerlei externe organisaties vindt incidenteel overleg plaats. Divers en Palet zijn vaste gesprekspartners. Met Basta!, bureau tegen discriminatie, zijn concrete afspraken gemaakt voor activiteiten tegen horecadiscriminatie.

DE INLOOP BINDT

Tijdens de inloop - momenteel drie avonden per week met tien tot dertig jongeren per keer - houdt de SMJH contact met haar doelgroep. Ze geeft Marokkaanse jongeren gelegenheid elkaar te ontmoeten en heeft een prima platform om te horen wat er leeft. Tijdens de inloop is ook de jongerenwerker actief. Soms is de inloop een tijdje dicht. Als 'strafmaatregel' omdat de huisregels niet zijn nageleefd, na een incident, vernieling of ruzie. In het jaar zonder vaste beheerder was de inloop ook veel gesloten. Tijdens de alcoholloze inloop kunnen jongeren onder toezicht internetten, tafeltennissen, darten en andere spelletjes spelen. Ook voetbalwedstrijden op tv zijn populair. Tijdens grote toernooien als EK en WK staat er in het gebouw van de SMJH een groot scherm.

Het komt voor dat tijdens de inloop specifieke voorlichtingsactiviteiten worden gepland. Vooral voorlichtingsactiviteiten waarvoor jongeren slecht zijn te werven, zijn geschikt om tijdens de inloop uit te voeren.

Latif Hasnaoui komt medio 2002 als bezoeker bij de SMJH binnen. Hij wordt al snel in het bestuur gevraagd. Sinds kort is Latif (27) projectcoördinator van het mentor-tutorproject. Daarnaast houdt hij zich bezig met voetbal en ICT. Na een hbo-studie werkt hij op dit moment als vertegenwoordiger van computeronderdelen. Dick van Gernerden (45) loopt al heel wat jaartjes mee. Vanuit Divers is hij voor enkele uren per week verbonden aan de SMJH als onderzoeker/ondersteuner/adviseur. Al bij de eerste gesprekken over het mentor-tutorproject midden jaren negentig is hij van de partij.

MARCEL VAN DIJK / BTZ

**MENTOR-TUTORPROJECT
UIT DE STARTBLOKKEN**

‘De een helpt de ander talent aan te spreken’

Sommigen binnen de SMJH noemen het mentor-tutorproject nu al het paradepaardje van de club. Latif Hasnaoui is voorzichtiger: ‘Laten we ons eerst maar eens bewijzen. Het project is net uit de startblokken en pas over enige tijd kunnen we zien hoe het zich heeft ontwikkeld. Dat neemt niet weg dat het enthousiasme groot is en de verwachtingen hooggespannen zijn. In het mentor-tutorproject gaat het erom dat de ene jongere de andere helpt zijn talent aan te spreken en te ontwikkelen. Daarbij voert het positieve de boventoon. Negatieve geluiden horen ze al genoeg. Het project is trouwens niet vrijblijvend. Je haalt wat en je brengt wat. De ene keer ben je leerling, op een ander moment ben je tutor die de ander weer wat bijbrengt. Dat kan op allerlei terreinen. Daarnaast heb je mentoren die de leerlingen of tutoren begeleiden en coachen. We zijn sinds kort op twee scholen bezig. Over een half jaar willen we dat op vijf scholen zijn.’

‘Het mentor-tutorproject lag al langer op de kast,’ vertelt Dick van Gemerden. ‘Al jaren geleden deed ik een onderzoek. Ik wilde weten hoe jonge Marokkanen succesvol kunnen zijn en op welke manier ze dat aan elkaar kunnen

overbrengen. Ik zag dat een aantal jongeren thuis de steun ontbeerde, maar die wel kreeg van andere jongeren, zoals vrienden. Net als van oudere broers en zussen en rolmodellen in de omgeving. Coaching en feedback in de praktijk. Alternatieve steun

---

*‘De ene keer als gever,
de andere keer als ontvanger.
Daar hebben we op
voortgeborduurd.’*

---

waardoor ze eerder hun school of studie afmaakten. De een hielp de ander. De ene keer als gever, de andere keer als ontvanger. Daar hebben we op voortgeborduurd. Zo gezien is het project eigenlijk als bij toeval ontstaan.'

WEKELIJKS BIJEEN

Het project stoelt eigenlijk op dezelfde ideeën die de jongeren al langer onder elkaar in de praktijk brengen. Die praktijk is georganiseerd in het project. Toch heeft het heel wat voeten in de aarde voordat het van start gaat. Met steun van gemeente en provincie is dat eind 2003. Latif: 'In november begonnen de voorbereidingen. Even daarvoor was ik op een bestuursvergadering toen me gevraagd werd of dit project niets voor mij was. Het sprak me meteen aan. Daarna is gekeken of het project bij mij paste en andersom. Niet veel later begon ik als coördinator voor 14 uur per week. Naast mijn gewone baan. We draaien nu op twee scholen. Het Sint Janslyceum voor voortgezet onderwijs en het Hervion-College voor vmbo. Behalve in de vakanties komen de leerlingen, tutoren en mentoren wekelijks bij elkaar.'

VOORAL HET LEREN

Aan het mentor-tutorproject doen naast Latif en twee voor veertig uur per jaar vrijgestelde leerkrachten 34 personen mee. 27 Leerlingen waaronder dertien tutoren, evenveel jongens als meisjes. En zeven mentoren, veelal jonge vrouwen, zelf nog student. 'Eigenlijk zet je vier stappen voordat je kunt beginnen,' verduidelijkt Latif. 'Allereerst schrijf je een plan van aanpak dat voldoende draagvlak heeft. Ook van mogelijke financiers, zoals gemeente en provincie. Daarna benader je scholen om mee te doen. Je presenteert je plan en je overtuigt. Je maakt de scholen er warm voor. Met de medewerking en ondersteuning van de school werf en selecteer je de leerlingen voor het project. Voor hen betekent het een extra uur per week op school en dat zien ze in het begin helemaal niet zitten. Daarom spreek je met de school af dat de eerste bijeenkomst verplicht is. Je legt uit en enthousiasmeert. Aardig is dat bij de tweede vrijwillige bijeenkomst iedereen aanwezig was. In de tussentijd ben je bezig met het werven en selecteren van mentoren. Mensen die je kent uit je netwerken en vriendenkring. Dan kun je aan de slag. Als ik terugkijk, hebben we dat allemaal toch vrij snel gedaan.'

MARCEL VAN DIJK / BTZ

Dick van Gernerden.

DE EERSTE VERPLICHT

‘Vaak blijkt dat jongeren op een verkeerde opleiding zitten,’ legt Dick uit. ‘Met een verkeerd studieadvies en een gebrek aan inzicht proberen ze vaak een studierichting uit. Sommigen bereiken langs een lange omweg alsnog hun doel, maar anderen haken ergens halverwege af. Geen of verkeerde diploma’s blokkeren het uitzicht op passend en leuk werk. Het komt ook voor dat leerlingen alleen maar hoge punten halen omdat ze onder hun niveau bezig zijn. Of ze verliezen daardoor juist alle interesse en motivatie. Dan is het tijd om te wijzen op andere mogelijkheden die meer in de pas lopen met hun capaciteiten.’

Het mentor-tutorproject kan daar een belangrijke rol in spelen. Als iemand onder zijn mogelijkheden op de mavo zit ga je in gesprek of de havo niet beter is. Het hoeft niet alleen met het leren te maken te hebben. Als iemand niet sport, is voetbal of tennis misschien toch wel een leuke tijdsbesteding. Het beste uit iemand halen, daar gaat het om. En dat kan overal, op school en op straat, in je vrije tijd en thuis. Dat doen jongeren bij elkaar. Zij stimuleren, spijkeren bij en geven advies. De een aan de ander en de ander aan de een.’

MARCEL VAN DIJK / BTZ

Latif Hasnaoui.

Leerlingen van de bovenbouw zijn de tutores van de leerlingen in de onderbouw als het om het leren gaat, de vakinhoudelijke kant. De bovenbouwleerlingen hebben de stof al gehad waar ze de onderbouwleerlingen bij helpen. Buiten het leren om zijn ze elkaars tutor. Daarnaast zijn er mentoren. Succesvolle jonge Marokkanen die studeren van mbo tot universiteit. Zij coachen de leerlingen vooral op sociaal-emotioneel vlak. Voor het Hervion-College doet het project een beroep op mentoren met een mbo-achtergrond en voor het Sint Janslyceum op studenten van hogeschool en universiteit. 'Een leerling van de bovenbouw is de tutor van twee leerlingen van de onderbouw,' verduidelijkt Latif. 'En zo'n groepje heeft één mentor. Wekelijks zien ze elkaar. Problemen, motivatie en zoiets als geen zin zijn dan ook onderwerpen van gesprek. Ook buiten deze uren om houden ze contact met e-mail en mobieltjes. En heel vaak chattend via MSN.

BETER IN JE VEL

Deze vorm van educatie is niet helemaal nieuw voor de SMJH. Al vanaf het begin is huiswerkbegeleiding een van de speerpunten. ‘Het mentor-tutorproject is daar een logisch vervolg op,’ vindt Dick. ‘Maar ook de werkwijze en achtergrond van de SMJH dat jongeren elkaar vooruit helpen, past hier naadloos in. Het project is bij de SMJH in goede handen. Leerlingen die meedoen halen betere cijfers op school en krijgen andere toekomstkansen. En daardoor zitten ze beter in hun vel. Dat zet de weg open voor veel mooie dingen.’

Latif: ‘Binnenkort beginnen we met een training en themabijeenkomsten voor mentoren. En over een half jaar willen we op vijf scholen aan de slag zijn. Ik zou graag al meer

vertellen over de resultaten van het project, maar daarvoor loopt het nog te kort. Wat ik al wel kan zeggen: iedereen is hartstikke enthousiast. En dat is de beste basis die je kunt wensen.’

‘Maar ook de werkwijze en achtergrond van de SMJH dat jongeren elkaar vooruit helpen, past hier naadloos in.’

Mustapha Soussi en Marcel van Dijk zijn twee 'oudjes' die de SMJH ondersteunen en adviseren. Mustapha (57) werkt als adviseur bij Palet, Marcel (40) is ondernemer. Zij lopen al heel wat jaartjes mee en stellen zich enkele belangrijke vragen bij de geschiedenis, het nu en de toekomst van de SMJH.

 VALKUILEN LIGGEN OP DE LOER

‘Blijf met beide benen op de grond’

‘Marokkaanse jongeren komen de laatste jaren vooral negatief in beeld,’ zegt Mustapha Soussi. ‘Aandacht is er eigenlijk alleen maar bij incidenten. Overdreven veel zelfs. De media spelen daar een grote rol in. Ze praten consequent in vaste patronen over de jongeren.’

‘Het lijkt wel of ze een woordenboekje hebben met onveiligheid en criminaliteit op de eerste bladzijde,’ vult Marcel van Dijk aan. ‘En steeds vaker duiken zogenoemde feiten op. Gepresenteerd als feiten, terwijl het alleen maar veronderstellingen zijn. Sommige politici gaan daarmee aan de slag. Ze buitelen over elkaar heen met ferme woorden.

Dat is al een paar jaar aan de gang. Sinds Fortuyn eigenlijk. Het eind lijkt nog niet in zicht.’

---

*‘Voor die tijd werd er vooral
gepraat over en niet met.*

Dat is sterk veranderd.’

Mustapha beaamt dat. ‘Maar,’ vertelt hij, ‘de echte feiten liegen niet. Bijvoorbeeld dat steeds meer jonge Marokkanen een voortgezette opleiding volgen en succesvol zijn. Dat zijn gegevens waar ik veel meer mee kan.

Die informatie moeten we blijvend voor het voetlicht brengen. En steeds herhalen tot dat niemand er meer omheen kan. Van de afgelopen jaren word je niet vrolijk, maar het is wel zo dat ik in de 35 jaar dat ik nu in Nederland woon een duidelijke opwaartse lijn zie. En die gunstige ontwikkeling krijg je gelukkig niet klein met een tijdje post-Fortuynisme.’

DOL VAN VREUGDE

Marcel: 'De SMJH bewijst elke dag dat die negatieve berichtgeving op z'n zachtst gezegd erg eenzijdig is. Het zijn jongeren die van aanpakken weten, anderen op sleeptouw nemen en succesvol zijn. Vanaf begin negentiger jaren staat de SMJH op de politieke agenda en is zij gesprekspartner van gemeente en andere organisaties. Ook daar vinden ze het slimme jongens waar je goed zaken mee te kunt doen. Voor die tijd werd er vooral gepraat over en niet met. Dat is sterk veranderd. De SMJH is dé club die Marokkaanse jongeren bereikt en heeft daarnaast veel ervaring en kennis in huis. Daar doen gemeente en andere organisaties ook hun voordeel mee.

De jongeren van de SMJH kunnen een stootje hebben. Negatieve berichtgeving of niet, zij gaan op de ingeslagen weg verder. Maar bij andere Marokkaanse jongeren kan dit makkelijk tot apathie leiden. Een houding van wij tegen zij en een gevoel er niet bij te horen. Ik denk dat media en politici vaak niet in de gaten hebben wat ze aanrichten. Tot voor enkele jaren hadden jongens het over uitgaan en meisjes, nu hoor ik ze steeds

Bijeenkomst over veranderingen in de organisatie.

vaker over de eigen identiteit. Laatst speelde een elftal van Marokkaanse profs een voetbalwedstrijd tegen Ajax om geld in te zamelen voor de slachtoffers van de aardbevingramp in Noord-Marokko. Met nog enkele minuten op de klok en een 3-2 voorsprong rende een aantal Marokkaanse jongeren dol van vreugde het veld op. Hartstikke blij en niets aan de hand. De volgende dag lees je over rellen en een anticlimax. Alleen Jan Mulder heb ik bij Barend en Van Dorp iets anders horen zeggen.'

'Hartstikke blij en niets aan de hand. De volgende dag lees je over rellen en een anticlimax.'

OP BEKEND TERREIN

'Laat mensen van allerlei nationaliteiten met elkaar praten,'

beschouwt Mustapha. 'Zet wijkbijeenkomsten op touw en heb het over van alles. Van de tuintjes tot het onderwijs. Nu zie je een steeds grotere verwijdering tussen verschillende groepen. Gevoed door de media en politici zie je dat iedereen zich terugtrekt op bekend terrein. Dat is geen oplossing. Mensen moeten met elkaar in discussie. Dat is de weg. Niet deze heilloze elkaar bevestigende stemmingmakerij. Het gaat erom alles bespreekbaar te maken. Ook de dingen die niet goed gaan. Geen enkel probleem.'

KARTREKKERS VAN MORGEN

'De kracht van de SMJH zit in het doorgeven van ervaring en kennis,' vindt Marcel. 'In het kunnen groeien, in het rijpen. De afgelopen ruim twintig jaar hebben dat laten zien. Dat vergt steeds alertheid en vernieuwing. Op tijd anderen erbij betrekken en wegwijs maken. Op zoek gaan naar de goede mensen. Kijk Rafik is geen gemiddelde bezoeker. Hij kreeg de voorzittershamer van zijn broer Rachid. Heel natuurlijk en met de nodige coaching, de tijd nemend. Maar hoe moet het als Rafik terugtreedt als hij klaar is met zijn studie? Wie volgt hem op? Wie is dan zover? De SMJH staat of valt met goede kartrekkers.'

Mustapha: 'De bezoekers van nu moeten de kartrekkers van morgen zijn. Een constante doorstroming is nodig. En niet alleen jongens. Ook meisjes. Zij hangen er meestal toch maar wat bij. Momenteel zijn er vier wat oudere meiden die binnen de SMJH

meidenactiviteiten willen gaan opzetten. Daarbij moeten we leren van de fouten van vroeger en de begeleiding van de meidenwerksters beter regelen. Enkele uren betaalde ondersteuning zou deze vier meiden trouwens een stuk verder brengen.'

OP DIT MOMENT

'De SMJH is een ongelofelijk goede en belangrijke organisatie,' roemt Marcel. 'Maar het is ook een club waarbij valkuilen op de loer liggen. De SMJH wordt steeds professioneler. Dan is steeds het risico aanwezig dat je de voeling met de Marokkaanse jongeren verliest. Het is ook een dilemma. Ga je meedoen in bijvoorbeeld een gemeentelijke commissie wat op zich heel belangrijk is of blijf je actief met de bezoekers en activiteiten? Welke kant ga je op? Waar ze meneer tegen je zeggen of waar je één van de Marokkaanse jongeren bent? Overstijgende activiteiten met mate zou ik zeggen. Blijf met beide benen op de grond.'

---

*'Als de SMJH wil
kan ze doorgroeien naar
een professionele organisatie.
Maar of dat de weg is?
De geschiedenis zal het leren.'*

‘Daar komt bij,’ zegt Mustapha, ‘dat de SMJH zich steeds meer ontwikkelt van een zelf-organisatie tot een professionele organisatie. Er zijn mensen in dienst en projecten worden aangehaakt. De SMJH kiest daar op dit moment voor. Je ziet iedereen daarmee worstelen. Welke richting gaan we uit? Wat willen we? Waar staan we voor? Als de SMJH wil, kan ze doorgroeien naar een professionele organisatie. Met de nodige subsidie, werknemers en een directeur. Maar of dat de weg is? De geschiedenis zal het leren.’

Mwana betekent *mijn kind*, stichting mwana.nl geeft aandacht aan activiteiten die initiatiefnemers koesteren alsof het hun eigen kind is.

Financiële ondersteuning Stichting mwana.nl: Giro 4318726.

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van particuliere fondsen en de gemeente 's-Hertogenbosch.